

Uppföljande granskning av VA/ Räddningstjänstnämnden

År 2020

Malin Odby, Certifierad kommunal revisor

1

Inledning

Bakgrund

Revisorerna i Höörs kommun och Hörby kommun genomförde år 2018 en granskning av dåvarande VA/GIS nämnden där Höörs kommun är värdkommun. Granskningen visade på brister främst i ansvarsfördelningen mellan kommunerna och den interna kontrollen.

Rekommendationerna som lämnades i granskningen var:

- förtydliga och formalisera Hörby kommuns roll i nämnden ytterligare. Detta är enligt vår mening speciellt viktigt då det föreligger ett förslag om gemensam nämnd för VA och räddningstjänst.
- upprätta riktlinjer för intern kontroll utifrån värdkommunens reglemente för intern kontroll.
- utveckla arbetet med den interna kontrollen genom att upprätta en riskanalys utifrån de risker som föreligger i verksamheten. Tjänstepersoner med kännedom om verksamheten bör involveras i arbetet med riskanalysen.
- införa ett moment i den interna kontrollplanen för att säkerställa att fördelningen av kostnaderna sker enligt gällande riktlinjer.
- göra hanteringen av VA-redovisningen mindre sårbar genom att dokumentera rutiner för redovisning och rapportering.

Revisorerna i Höörs kommun och Hörby kommun har beslutat att genomföra en uppföljande granskning med fokus på vilka åtgärder som vidtagits utifrån lämnade rekommendationer i tidigare granskning.

Syfte

Syftet med uppföljningsgranskningen är att undersöka om nämnden har vidtagit åtgärder med hänsyn till revisorernas synpunkter och rekommendationer utifrån tidigare genomförd granskning.

Avgränsning och metod

I granskningen är VA/ Räddningstjänstnämnden revisionsobjekt. Granskningen har genomförts genom dokumentstudier och intervjuer.

Intervjuer har genomförts med:

Kommundirektör Hörby kommun
Samhällsbyggnadschef Höörs kommun
VA-chef Mittskåne Vatten
Enhetschef Plan, bygg & projekt Höörs kommun
Ekonomichef Höörs kommun

Samtliga intervjuade har haft möjlighet att sakgranska revisionsrapporten. Även tf ekonomichef i Hörby kommun har erhållit rapporten för sakgranskning.

Revisionskriterier

- Kommunallagen
- Budget
- Interna styrdokument

2

lakttagelser och
bedömningar

Iakttagelser

Rekommendation 1: förtydliga och formalisera Hörby kommuns roll i nämnden ytterligare.

Vid intervjuerna framgår att detta fortfarande är ett utvecklingsområde. För att Hörby kommuns roll ska förtydligas och formaliseras i nämnden lyfts vikten av att representanterna från Hörby kommun i nämnden är engagerade. Detta i syfte att sprida informationen om nämndens verksamhet vidare till kommunstyrelsen i Hörby kommun.

Då det är en viktig och investeringstung verksamhet lyfts det även fram att det vore fördelaktigt om Hörby kommun var representerad i nämnden genom sin ordförande i kommunstyrelsen. Detta skulle enligt intervjuade förbättra Hörby kommuns insyn i nämndens verksamhet och minska avståndet mellan nämnden och kommunstyrelsen i Hörby kommun.

Under våren 2020 har det genomförts en utredning av Mittskåne Vattens organisation samt organisationens framtida utveckling. Vid sammanträdet 2020-06-01 § 27 presenterades utredningen för nämnden och nämnden beslutade att lägga den till handlingarna. I tjänsteskrivelsen framgår att resultatet av utredningen visar att representanter från båda kommunerna anser att den gemensamma nämnden har brister. Framförallt lyfts problemet med nämndens otydliga mandat och då framförallt i relation till ekonomin och därmed också möjligheten att planera för verksamheten. Behovet att se över styrning och mandat är således någon som det tydligt ges uttryck för i båda kommunerna. Enligt utredningen har det vid intervjuerna framkommit att det i båda kommunerna finns en vilja att byta organisationsform. Tanken är att byta till bolagsform som enligt tjänsteskrivelsen kommer ge en tydligare styrning (såväl ekonomiskt som av verksamheten) samt att det skulle innebära att de båda kommunerna får en mer likvärdig relation till den gemensamma organisationen.

Slutsats

Rekommendation 1: förtydliga och formalisera Hörby kommuns roll i nämnden ytterligare.

Slutsats

Vi konstaterar att detta fortfarande är ett utvecklingsområde och att de intervjuade lyfter vikten av att representanterna från Hörby kommun i nämnden är engagerade. Detta i syfte att sprida informationen om nämndens verksamhet vidare till kommunstyrelsen i Hörby kommun.

Vi konstaterar vidare att det pågår en utredning kring vilken organisationsform som är den mest fördelaktiga för Mittskåne Vatten och ser det som viktigt att utredningen inkluderar både verksamhets och ekonomiska perspektiv i syfte att utgöra ett fullgott beslutsunderlag.

Iakttagelser

Rekommendation 2: upprätta riktlinjer för intern kontroll utifrån värdkommunens reglemente för intern kontroll.

Nämnden ska följa värdkommunens riktlinjer för intern kontroll. Vi har under uppföljningen tagit del av Hörs kommuns reglemente för intern kontroll vilket är antaget av kommunfullmäktige i Höör 2001-03-28 § 18. Reglementet för intern kontroll är inte reviderat sedan 2001-03-28.

Av § 2 i reglementet framgår att nämnden har det yttersta ansvaret för den interna kontrollen inom respektive verksamhetsområde. Den enskilda nämnden har därvid att tillse att

- *en organisation upprättas för den interna kontrollen inom respektive verksamhetsområde*
- *regler och anvisningar antages för den interna kontrollen*

Som kommentar till § 2 framgår det i reglementet att de lokala regler och anvisningarna för intern kontroll ska dokumenteras och antas av nämnden.

Vid intervju med VA-chefen för Mittskåne Vatten lyfts det fram att de under år 2019 anlidade en konsult med erfarenhet från intern kontroll som under år 2019 arbetade fram en handbok för intern kontroll för VA verksamheten. Av handboken framgår att den syftar till att guida nämnd och Mittskåne Vattens personal i det praktiska arbetet med intern kontroll. Målgruppen för handboken är i första hand de som arbetar med internkontrollen men kan även ge en inblick i Mittskåne Vattens internkontrollarbete för alla intresserade medarbetare.

På nämndens sammanträde 2019-12-09, § 49 gavs även VA-chefen i uppdrag att arbeta kontinuerligt enligt framtagna Handbok för intern kontroll inom Mittskåne Vatten och att kontinuerligt uppdatera handboken.

Slutsats

Rekommendation 2: upprätta riktlinjer för intern kontroll utifrån värdkommunens reglemente för intern kontroll.

Slutsats

Vi konstaterar att åtgärder vidtagits i form av att en handbok för intern kontroll upprättats för Mittskåne Vatten. Utifrån dokumentstudier kan vi dock inte se att ett liknande dokument är framtaget för Räddningstjänsten.

Iakttagelser

Rekommendation 3: utveckla arbetet med den interna kontrollen genom att upprätta en riskanalys utifrån de risker som föreligger i verksamheten. Tjänstepersoner med kännedom om verksamheten bör involveras i arbetet med riskanalysen.

I granskningen som genomfördes år 2018 konstaterades det att internkontrollplanen inte grundade sig på en riskanalys och inte innehöll verksamhetsspecifika kontrollområden. Vid intervju med VA-chefen nämns att det i dagsläget inte finns en dokumenterad riskanalys men att processen för framtagandet av internkontrollplanen för Mittskåne Vatten nu är riskbaserad och utgår från väsentlighet och risk. Detta synliggörs enligt intervjun i internkontrollplanen för Mittskåne Vatten då det nu finns verksamhetsspecifika risker.

Vid sammanträdet 2019-12-09, § 39 och 49 beslutade nämnden att godkänna räddningstjänstens respektive Mittskåne Vattens interna kontrollplan för år 2020 samt skicka den för kännedom till kommunstyrelsen i Hörby och Höörs kommun.

Enligt Mittskåne Vattens handbok för intern kontroll som togs fram under hösten 2019 ska alla verksamheter genomföra riskanalyser som är heltäckande och speglar verksamhetens delar. Det framgår vidare att en dokumenterad riskanalys som innehåller underlag från förvaltningens verksamhet ska presenteras på övergripande nivå. Riskanalyserna för det kommande året ska enligt tidplanen i handboken för intern kontroll påbörjas i maj och presenteras för samordnaren för intern kontroll i augusti. Senare under hösten presenterar VA-chefen en intern kontrollplan för nämnden.

Slutsats

Rekommendation 3: utveckla arbetet med den interna kontrollen genom att upprätta en riskanalys utifrån de risker som föreligger i verksamheten. Tjänstepersoner med kännedom om verksamheten bör involveras i arbetet med riskanalysen.

Slutsats

Vi konstaterar att arbetet med intern kontroll har utvecklats sedan granskningen år 2018 och att den interna kontrollplanen nu inkluderar verksamhetsspecifika risker vilket vi ser som positivt. Vi konstaterar dock att riskanalyser inte görs eller dokumenteras på enhetsnivå vilket vi ser som ett utvecklingsområde. Detta är vidare något som ska göras enligt Mittskånes Vattens handbok för intern kontroll.

Iakttagelse och slutsats

Rekommendation 4: införa ett moment i den interna kontrollplanen för att säkerställa att fördelningen av kostnaderna sker enligt gällande riktlinjer.

Det har inte införts ett moment i den interna kontrollplanen avseende fördelningen av kostnaderna mellan kommunerna. Enligt intervju med VA-chefen sågs inte detta som en väsentlig risk vid upprättandet av den interna kontrollplanen.

Slutsats

Vi konstaterar att det inte införts ett kontrollmoment i enlighet med rekommendationen. Även om nämnden inte bedömer det som en väsentlig risk att ta med i den interna kontrollplanen ser vi det som viktigt att det tas fram en riskanalys i syfte att synliggöra identifiera risker, vilket torde inkludera ovan nämnda risk.

Iakttagelse och slutsats

Rekommendation 5: göra hanteringen av VA-redovisningen mindre sårbar genom att dokumentera rutiner för redovisning och rapportering.

Vid granskningen år 2018 lyftes det fram att det sedan år 2014 varit en hög personalomsättning på ekonomer i Höörs kommun vilket bidrog till att det inte blev någon kontinuitet i arbetet med VA-redovisningen. Det framgår vid den uppföljande granskningen att det fortsatt varit hög personalomsättning på ekonomiavdelningen. Sedan våren år 2020 har Mittskåne Vatten en inhyrd controller på deltid vars uppgift är hanteringen av VA-redovisningen. Vid intervju med VA-chefen framgår att det pågår ett arbete där controllern går igenom arbetsmomenten för VA-redovisningen och dokumenterar dessa.

Slutsats

Vi konstaterar att åtgärder delvis vidtagits vilket grundar sig på att det pågår ett arbete med att gå igenom arbetsmomenten för VA-redovisningen och dokumentera dessa.

3

Slutsats

Har nämnden vidtagit åtgärder med hänsyn till revisorernas synpunkter och rekommendationer utifrån tidigare genomförd granskning?

Slutsatsen är att nämnden har vidtagit några åtgärder med hänsyn till revisorernas synpunkter och rekommendationer utifrån tidigare genomförd granskning men att det kvarstår ett arbete utifrån de lämnade rekommendationerna. Vi konstaterar även att de vidtagna åtgärderna till stor del beror på aktiva och engagerade tjänstepersoner och vill lyfta vikten av att även nämnden är engagerad i dessa frågor.